



Ministerie van Justitie en Veiligheid

Toolbox aanpak overlastgevende en/of criminele asielzoekers

In opdracht van Staatssecretaris
van Justitie en Veiligheid

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Algemene maatregelen/aanpak overlast algemeen	7
2.1	Het raadplegen van de Quick Reference Card (QRC)	7
2.2	Het uitvoeren van een probleemanalyse	7
2.3	Inrichten lokale projectgroep	8
2.4	Handhaven/inzetten van een toezichtmodel/regiemodel	8
2.5	Het inzetten van (extra) toezicht en surveillance	8
2.6	Aangifte doen	8
2.7	Aanspraak maken op de SODA-regeling (Service Organisatie Directe Aansprakelijkstelling)	8
2.8	Werkwijze Mobiel Banditisme	9
2.9	Toepassen van de ZSM-aanpak	9
2.10	Het opleggen van taakstraffen op COA-locaties/ZOL (Zitting op locatie)	9
2.11	Sfeerproces-verbaal	9
2.12	Het toepassen van (super)snelrecht	9
2.13	Het opleggen van een ISD maatregel (Inrichting Stelselmatige Daders, kan niet worden opgelegd aan AMV)	10
2.14	Het toepassen van conservatoir beslag / Aanpak Afpakken	10
2.15	Het inzetten van bodycams	10
2.16	Gebruiken databank Camera in beeld	11
2.17	Het inzetten van Live View	11
2.18	Het inzetten van Excellent Cameratoezicht	11
2.19	Het inzetten van camera's in opvanglocaties, winkelgebieden, winkels, woningen en op stations	11
2.20	Het inzetten van noodknop	11
2.21	Het voeren van een startgesprek door een organisatie uit de migratieketen	12
2.22	Het versneld afdoen van de asielaanvraag	12
2.23	Het opleggen van een gebiedsverbod	12
2.24	Het instellen van een samenscholingsverbod/groepsverbod	13
2.25	Het opleggen van een meldplicht	13
2.26	Gedragsaanwijzing door de officier van justitie	13
2.27	Het invoeren van een alcoholverbod	13
2.28	Top X aanpak	13
3	Maatregelen tegen overlast binnen de opvanglocaties	15
3.1	Het uitleggen van huisregels	15
3.2	Gezamenlijke aanpak voor individu of groep bespreken in ketenbrede overleggen zoals het LKO, het RAO en (AMV) MDO	15
3.3	Inzet multidisciplinair team	16
3.4	Inrichten team collegiale opvang	16
3.5	Voorlichting op locatie over verslaving	16
3.6	Bijhouden bewonersdossier	16

3.7	Beveiliging	16
3.8	Kamercontroles	16
3.9	Het opleggen van een time-out maatregel	16
3.10	Plaatsing in de Handhaving- en Toezichtslocatie (HTL, maatregel kan enkel in overleg met Nidos worden opgelegd aan AMV)	16
3.11	Groepen uit elkaar halen	17
3.12	Maatregelenbeleid inclusief Reglement onthouden verstrekkingen	17
3.13	Onderzoek kleding, lichaam, bagage	17
3.14	Opleggen van vrijheidsbeperkende maatregel (gebiedsgebod)	17
3.15	Opleggen van vrijheidsontnemende maatregel (inbewaringstelling (IBS))	17
3.16	Toepassen strafbepaling	17
3.17	Prioriteren/versnellen van de beroepsprocedure	17
3.18	Prioritering vertrekschema en/of opleggen vrijheidsbeperkende of ontnemende maatregel	17
3.19	Perspectief Opvang Nidos (PON) voor AMV	18
4	Maatregelen tegen overlast in het Openbaar Vervoer	19
4.1	Inzet- en handhaving van huisregels	19
4.2	Convenant OV – politie	19
4.3	Landelijk convenant Sociale Veiligheid	20
4.4	Het opleggen van een reisverbod	20
4.5	Het opleggen van een verblijfsverbod	20
4.6	Het inzetten van camera's	20
4.7	Het plaatsen van toegangspoortjes	20
4.8	Aantal keren uitstel van betaling terugbrengen en eerder overgaan tot reisverbod	20
4.9	Melden doen van (structurele) overlast op bepaalde haltes of stations	21
4.10	Het organiseren van bijeenkomsten voor medewerkers van het openbaar vervoer	21
4.11	Het inzetten van extra toezichthoudend personeel	21
5	Maatregelen tegen overlast in winkelgebieden	22
5.1	Uitleggen van huisregels	22
5.2	Keurmerk Veilig Ondernemen	22
5.3	Pop-up-pand (front office)	23
5.4	Aangifte-app	23
5.5	(Collectief) winkelverbod/ontzegging	23
5.6	WhatsApp groep	23
5.7	Opstellen en delen van meldkaart	23
5.8	Het volgen van trainingen en cursussen	24
5.9	Scans	24
5.10	Gebiedsschouw winkelgebied	24
6	Maatregelen tegen overlast woongebieden	25
6.1	Politiekeurmerk Veilig Wonen	25
6.2	WhatsApp buurtpreventie	25
6.3	Opstellen en delen van meldkaart	26
6.4	Gebiedsschouw woongebied	26

Afkortingen

AMV	Alleenstaande Minderjarige Vreemdeling
AP	Autoriteit Persoonsgegevens
APV	Algemene Plaatselijke Verordening (Gemeente)
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
AVIM	Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (Politie)
BHV	Bedrijfs hulpverlening
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
CCV	Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid
CJIB	Centraal Justitieel Incassobureau
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
COL	Centrale Ontvangstlocatie (COA)
CVOM	Parket Centrale Verwerking (OM)
DT&V	Dienst Terugkeer & Vertrek
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GI	Gecertificeerde Instelling
HIC	High Impact Crime
HTL	Handhaving- en Toezichtlocatie (COA)
IBT	Intern Bijstandsteam
IBIS	Incidentenregistratiesysteem van het COA
IBS	Inbewaringstelling
IND	Immigratie & Naturalisatiedienst
ISD	Inrichting Stelselmatige Daders
KVO	Keurmerk Veilig Ondernemen
LKO	Lokaal Ketenoverleg (COA, DT&V, IND, AVIM)
OM	Openbaar Ministerie
OV	Openbaar Vervoer
MBVEO	Maatregelen Bestrijding Voetbalvandalisme en Ernstige Overlast
MDO	Multidisciplinair Overleg
PKVW	Politiekeurmerk Veilig Wonen
POL	Proces Opvanglocatie (COA)
PON	Perspectief Opvang Nidos
QRC	Quick Reference Card
RAO	Regionaal Afstemmingsoverleg
RvdK	Raad voor de Kinderbescherming
SODA	Service Organisatie Directe Aansprakelijkstelling
TCO	Team Collegiale Opvang (COA)
VBL	Vrijheidsbeperkende Locatie
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VPT	Veilige Publieke Taak
VRIS	Vreemdelingen in de Strafrechtketen
Vw	Vreemdelingenwet
ZOL	Zitting op Locatie
ZSM	Zorgvuldig, Snel en op Maat

1

Inleiding

Nederland wil bescherming bieden aan personen die vluchten voor oorlog en geweld. Het draagvlak voor de opvang van vluchtelingen die bescherming nodig hebben wordt ondermijnd door een kleine groep asielzoekers die zorgen voor overlast of criminaliteit. Medewerkers en medebewoners van COA-opvanglocaties, omwonenden, winkeliers, medewerkers in het openbaar vervoer zijn veelal de dupe van deze overlast. Dit is volstrekt onacceptabel en de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid zet dan ook in op een harde aanpak van de groep overlastgevende en/of criminele asielzoekers.

Een van de maatregelen die de staatssecretaris heeft getroffen in het kader van een sluitende aanpak van overlastgevende asielzoekers is de aanstelling van drie ketenmariniers in mei 2019. Zij hebben tot taak aan te sturen op een gezamenlijke aanpak van overlastgevende asielzoekers tussen alle betrokken partijen. Ook zijn de ketenmariniers verantwoordelijk voor de landelijke implementatie van de Top-X aanpak voor de meest hardnekkige overlastgevende en/of criminele asielzoekers. Vanwege de goede ervaringen met de inzet van de ketenmariniers, heeft de staatssecretaris per september 2020 een vierde ketenmarinier aangesteld.

In februari 2020 heeft de staatssecretaris de Handhaving- en Toezichtlocatie (HTL) voor stelselmatig overlastgevende

asielzoekers geopend. Voor personen die op een COA locatie zorgen voor overlast, maar niet in aanmerking komen voor plaatsing in de HTL, heeft het COA sobere time-outplekken op locatie ingericht. Hier kan de overlastgever bij wijze van sanctie tijdelijk apart worden gezet. Daarnaast worden veilige landers wiens asielaanvraag wordt afgedaan in spoor 2 per september 2020 separaat en versoberd opgevangen. Personen uit deze groep asielzoekers hebben een kansarme asielaanvraag en komen relatief vaak voor in de groep die zorgt voor overlast en criminaliteit. Hun asielaanvragen worden samen met de kansarme asielaanvragen van Dublinclaimanten uit spoor 1 versneld in behandeling genomen door de IND. Om lokale, kleinschalige maatregelen (gedeeltelijk) te financieren, heeft de staatssecretaris in 2020 een budget van 1 miljoen euro beschikbaar gesteld.

Deze toolbox is een product van de ketenmariniers en medewerkers van het directoraat-generaal migratie, die met medewerking van betrokken organisaties tot stand is gekomen. Deze toolbox is een openbaar document dat handvatten biedt om maatregelen te treffen in de aanpak van overlastgevende en/of criminele asielzoekers. De genoemde maatregelen zijn optioneel inzetbaar, afhankelijk van de situatie. Dit document bevat een opsomming van de maatregelen die door diverse betrokken partijen genomen kunnen worden in het kader van de aanpak van

overlastgevende en/of criminele asielzoekers. Hierbij valt te denken aan partijen uit de migratieketen, de strafrechtketen, gemeenten, winkeliers, personen die woonachtig zijn in de omgeving van een opvanglocatie en openbaar vervoerders. Het uitgangspunt bij deze aanpak is dat het een integrale aanpak is, waarbij optimaal wordt samengewerkt tussen alle betrokken partijen. De maatregelen in de toolbox beperken zich niet tot de bestuursrechtelijke maatregelen die door de staatssecretaris kunnen worden genomen.

Voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV) geldt dat zij niet altijd dezelfde maatregelen opgelegd kunnen krijgen als meerderjarige asielzoekers. Nidos voert als onafhankelijke (gezins-)voogdijinstelling, op grond van de wet, de voogdijtaak uit voor AMV. Nidos zal geïnformeerd en betrokken moeten worden bij het opleggen van maatregelen tegen overlastgevend en/of crimineel gedrag van een AMV. Voor minderjarigen is het belangrijk dat er oog is voor de problematiek waar zij mee kampen en de mogelijk intensievere zorg of hulp die nodig is. Niet alle maatregelen in deze toolbox zijn daarom geschikt of mogelijk voor deze groep.

Indeling

In deze toolbox wordt een onderscheid gemaakt tussen de locaties waar overlast en/of criminaliteit veroorzaakt door asielzoekers zich voordoet. Zo wordt er een onderscheid gemaakt tussen:

- algemene maatregelen, inzetbaar ongeacht de locatie van de overlast ([hoofdstuk 2](#));
- maatregelen die kunnen worden ingezet bij overlast *binnen de opvanglocatie* ([hoofdstuk 3](#));
- maatregelen die kunnen worden ingezet bij overlast *in het openbaar vervoer* ([hoofdstuk 4](#));
- maatregelen die kunnen worden ingezet bij overlast *in het winkelgebied* ([hoofdstuk 5](#));
- maatregelen die kunnen worden ingezet bij overlast *in het woongebied* ([hoofdstuk 6](#)).

Deze toolbox is niet uitputtend. Het is een 'levend document' en zal in de loop van de tijd worden aangevuld met maatregelen die voortvloeien uit *best practices* en met praktische informatie zoals bijvoorbeeld modelbrieven, formulieren en APV-voorbeelden. In het document staan ook maatregelen genoemd die niet de standaard werkwijze van betrokken organisaties betreffen, maar wel (mogelijk) een bijdrage leveren aan de oplossing van de problemen.

2

Algemene maatregelen/aanpak overlast algemeen

Een aantal maatregelen is toepasbaar ongeacht de locatie waar de overlast en/of criminaliteit zich voordoet. In dit hoofdstuk volgt een overzicht van deze maatregelen.

2.1 Het raadplegen van de Quick Reference Card (QRC)

Eind 2018 heeft de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid een QRC gepubliceerd, met daarin een overzicht van maatregelen die door de migratieketen, de politie, het OM en zorginstellingen getroffen kunnen worden in de aanpak van overlastgevende en/of criminele asielzoekers. Let wel: de naam van het LTO (Lokaal Terugkeeroverleg) is inmiddels veranderd in LKO (Lokaal Ketenoverleg).

[Quick Reference Card](#)

2.2 Het uitvoeren van een probleemanalyse

Door het uitvoeren van een probleemanalyse wordt een complex probleem ontleed. In de analyse wordt omschreven wat het probleem precies is, wat de oorzaken kunnen zijn, wie erbij betrokken zijn en welke informatie nog meer nodig is om het probleem uiteindelijk op te lossen.

Een analyse kan bestaan uit een objectief en een subjectief deel. Objectieve gegevens kunnen worden verkregen bij bijvoorbeeld de politie. Subjectieve gegevens kunnen worden verkregen uit enquêtes onder winkeliers, personeel, bewoners, enzovoort. Een goede analyse is het begin van de oplossing. Enquêtes onder winkeliers maken veelal onderdeel uit van het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO).

Iedere organisatie of iedere koepelorganisatie die kampt met overlastgevend en/of crimineel gedrag veroorzaakt door asielzoekers kan een probleemanalyse uitvoeren. Zo wordt bijvoorbeeld in het openbaar vervoer elk kwartaal een OV-klientenbarometer gehouden. Hierbij zijn alle openbaar vervoerders betrokken. In de enquête wordt een aantal vragen over sociale veiligheid gesteld (algemeen, halte/station, voertuig) en sinds enkele jaren wordt ook gevraagd naar slachtofferschap. Elke twee jaar wordt ook een personeelsmonitor gehouden onder personeel in het openbaar vervoer. Alle openbaar vervoerders werken hieraan mee.

2.3 Inrichten lokale projectgroep

Het instellen van een lokale projectgroep, bestaande uit vertegenwoordigers uit de migratie- en strafrechtketen en het lokale bestuur, maakt dat partners in gezamenlijkheid kunnen bezien op welke wijze de aanpak van overlast vorm kan worden gegeven.

Doelstellingen:

- het tot stand laten komen van een goed netwerk waarbij zeer korte lijnen worden gecreëerd zoals de instelling van een operationeel overlastoverleg waar door het OM, de gemeente, de politie, het COA, de IND en de DT&V diverse casussen worden besproken;
- het leren wat elkaars beperkingen zijn, maar vooral elkaars mogelijkheden;
- het bedenken van een plan om de goede informatie met elkaar te delen zodat er maatwerkoplossingen kunnen worden bedacht in de aanpak van overlastgevende en criminele asielzoekers.

2.4 Handhaven/inzetten van een toezichtmodel/regiemodel

Binnen een toezichtmodel/regiemodel worden afspraken gemaakt tussen politie, boa's en particuliere beveiliging over het periodiek delen van informatie over overlastgevende en/of criminele asielzoekers en over de afgesproken aanpak van deze personen. Hier moet een convenant aan ten grondslag liggen.

De werkwijze zoals beschreven in het toezichtmodel/regiemodel kan ook worden toegepast voor regionale, flexibele toezicht- en handhavingsteams, waarmee de slagkracht van de politie, boa's en handhavers kan worden vergroot.

Enkele voorbeelddocumenten:

[Regiemodel - checklist](#)

[Toezichtmodel – voorbeeld convenant](#)

[Toezichtmodel – voorbeeld geheimhoudingsverklaring](#)

2.5 Het inzetten van (extra) toezicht en surveillance

Regelmatige aanwezigheid van politie (wijkagent(en) en politieagenten van het basisteam), boa('s) en beveiligers op locaties waar zich criminele en/of overlastgevende asielzoekers bevinden, werkt preventief en maakt direct ingrijpen mogelijk. Daar waar mogelijk worden gesprekken aangegaan met (potentiële) overlastgevers.

2.6 Aangifte doen

Van strafbare feiten, zoals diefstal, geweld (verbaal of fysiek) of bedreiging, wordt altijd [aangifte](#) gedaan door het slachtoffer. Alleen als er aangifte wordt gedaan van strafbare feiten, kan er een strafrechtelijk onderzoek worden ingesteld wat kan leiden tot een veroordeling.

Via 0900-8844 kan een afspraak worden gemaakt en kan ook worden afgesproken wat de beste manier van aangifte doen is. In het kader van Veilig Publieke Taak kunnen deze aangiften leiden tot zwaardere straffen.

Meer informatie over het doen van aangifte is te vinden via:

[Folder Aangifte doen en dan?](#)

[Slachtofferhulp](#)

[Landelijk aangifteformulier winkeldiefstal](#)

Anoniem aangifte doen

Bij een aangifte kan, afhankelijk van de omstandigheden en in overleg met de aangever/het slachtoffer, gekozen worden voor anoniem aangifte doen op basis van de [Aanwijzing slachtofferrechten](#) (artikel 3.2 tot en met 3.5). Hierbij kan een keuze worden gemaakt voor aangifte

- op domicilie;
- op nummer (mogelijk onder bepaalde voorwaarden);
- beperkt anoniem;
- door de werkgever.

2.7 Aanspraak maken op de SODA-regeling

Ondernemers en openbaar vervoersmaatschappijen worden met regelmaat geconfronteerd met criminaliteit. De afhandeling hiervan kost hen veel tijd en geld. Volgens het civiel recht is de veroorzaker van schade verplicht deze te vergoeden. SODA (Service Organisatie Directe Aansprakelijkstelling) stelt de dader aansprakelijk in opdracht van de benadeelde. Zo wordt de ondernemer schadeloos gesteld en draait de veroorzaker op voor de schade. De SODA-regeling is zowel toepasbaar in [winkelgebieden](#) als in het [openbaar vervoer](#). Winkeliers kunnen zich (op individuele basis) [hier](#) aanmelden.

2.8 Werkwijze Mobiel Banditisme

Met mobiel banditisme worden internationaal rondtrekkende criminele groepen aangeduid die zich schuldig maken aan verschillende misdrijven, zoals winkel- en ladingdiefstal, inbraak in woningen en bedrijven, oplichting en zakkenrollerij. Van mobiel banditisme kan al sprake zijn als twee of meer personen verhandelbare goederen stelen die redelijkerwijs niet bestemd zijn voor eigen gebruik en er geen sprake is van een aantoonbare vast- of duurzame woon- of verblijfplaats in Nederland. Indien dit aannemelijk kan worden gemaakt en door de politie wordt beschreven in het proces-verbaal, kan het OM overgaan tot het opleggen van een hogere onvoorwaardelijke strafmaat dan bij een 'reguliere' winkeldiefstal.

[Richtlijn voor strafvordering mobiel banditisme](#)

2.9 Toepassen van de ZSM-aanpak

Veelvoorkomende criminaliteit als (winkel)diefstal, vernieling of zakkenrollerij zorgt voor veel overlast en vraagt om een daadkrachtig en afgewogen optreden. Daarvoor is de ZSM-aanpak bedoeld (Zorgvuldig, Snel en op Maat). De essentie is dat in elke zaak maatwerk wordt geleverd via een aanpak die recht doet aan de belangen van de dader, het slachtoffer en de maatschappij. Daarbij is snelheid een belangrijk element; daders en slachtoffers weten snel waar ze aan toe zijn.

De samenwerkende organisaties zijn zeven dagen per week veertien uur per dag aanwezig op de zogenoemde ZSM-locaties (10 verschillende locaties in Nederland waar organisaties samen werken aan strafzaken) om de zaken niet na elkaar, maar gelijktijdig te behandelen. De organisaties zijn Halt, OM, Politie, RvdK, Slachtofferhulp Nederland, reclasseringsorganisaties (Leger des Heils, Jeugdbescherming, Reclassering Nederland en Stichting Verslavings-reclassering GGZ) en soms ook andere organisaties en netwerken zoals zorg- en veiligheidshuizen, GI's (Gecertificeerde Instellingen), Veilig Thuis en de GGZ.

Door de aanwezigheid van alle ketenpartners op een ZSM-locatie wordt informatie-uitwisseling en samenwerking bevorderd. Wanneer alle relevante informatie beschikbaar is, kan de juiste beslissing worden genomen en kan het beste traject voor dader en het slachtoffer worden gekozen. Indien de dader of het slachtoffer een vreemdeling betreft, is de beschikbaarheid van vreemdelingrechtelijke informatie eveneens van belang bij het bepalen van de aanpak (zie ook 2.12 sfeerproces-verbaal).

Slachtoffer en ZSM

Bij ZSM is het startpunt de verdachte, maar het slachtoffer is net zo belangrijk. Het gaat er om direct een relevante strafrechtelijke reactie tot stand te brengen en te zorgen dat slachtoffers, verdachten en de samenleving merken dat er iets gebeurt.

De [ZSM-werkwijze](#) is kort toegelicht in een video.

2.10 Het opleggen van taakstraffen op COA-locaties/ZOL (Zitting op locatie)

Vanaf september 2018 worden zittingen op enkele COA-opvanglocaties gehouden (VBL en HTL). Dit gaat altijd via ZSM. Op deze manier worden asielzoekers sneller berecht dan binnen het reguliere proces mogelijk is.

2.11 Sfeerproces-verbaal

Als een asielzoeker wordt aangehouden voor een veel voorkomend strafbaar feit kan, ten behoeve van de afdoening ervan door ZSM, een sfeerproces-verbaal worden opgemaakt door de politie. Dit sfeerproces-verbaal bevat informatie vanuit de migratieketen, zoals bijvoorbeeld informatie over of de betrokken asielzoeker zich aan toezicht onttrekt. Met behulp van deze nadere informatie kan ZSM een betere afweging maken over de afdoening.

2.12 Het toepassen van (super)snelrecht

Bij snelrecht staat een verdachte binnen 17 dagen voor de rechter, bij supersnelrecht binnen 3 tot 6 dagen. Snelrecht en supersnelrecht zijn onderdeel van het lik-op-stukbeleid van politie en justitie. Hierbij handelen zij strafzaken zo snel mogelijk af.

Het toepassen van snelrecht bij eenvoudige zaken

Niet alle zaken lenen zich voor snelrecht of supersnelrecht. Het moet gaan om bewijstechnisch eenvoudige zaken waarbij de politie direct een eindproces-verbaal kan aanleveren. Bijvoorbeeld een situatie waarbij de verdachte op heterdaad is betrapt of waarbij hij of zij het strafbare feit bekend is. Ook moet de verdachte tot aan de zitting in voorlopige hechtenis kunnen blijven. Bovendien moet de verdediging instemmen met afhandeling van de zaak op zo'n korte termijn.

Bepaalde situaties, doelgroepen en soorten vergrijpen zijn vaak geschikt voor (super)snelrecht. Dit zijn bijvoorbeeld:

- Veelplegers;
- evenementen en demonstraties;
- geweld tegen personen met een publieke functie;
- Uitgaansgeweld.

Zorgvuldig en eerlijk proces

Een verdachte heeft altijd recht op een eerlijk proces. Snelrecht of supersnelrecht mogen daarom geen afbreuk doen aan de zorgvuldigheid van een strafproces. Het OM, de rechter en de verdediging moeten voor de zitting over het complete dossier beschikken. Snelrecht of supersnelrecht worden daarom alleen toegepast bij zaken die vrij gemakkelijk te bewijzen zijn.

In de [brochures](#) over rechtspraak in Nederland is meer informatie te vinden.

2.13 Het opleggen van een ISD maatregel (Inrichting Stelselmatige Daders, kan niet worden opgelegd aan AMV)

Het beleid ten aanzien van meerderjarige stelselmatige daders is erop gericht het criminele gedrag feitelijk onmogelijk te maken door middel van langdurige vrijheidsbeneming. De [artikelen 38m t/m 38u van het Wetboek van Strafrecht](#) maken het mogelijk om stelselmatige daders maximaal twee jaar hun vrijheid te benemen door plaatsing in een zogeheten Inrichting voor Stelselmatige Daders (ISD). Als er aanknopingspunten zijn voor gedragsverandering, biedt langdurige vrijheidsbeneming tegelijkertijd de mogelijkheid programma's aan te bieden die mede gericht zijn op gedragsverandering, om daarmee het risico van recidive te beperken. Ook kan doorplaatsing naar de geestelijke gezondheidszorg plaatsvinden of kan plaatsing volgen in een bijzondere zorgvoorziening binnen het gevangeniswezen.

Op basis van [artikel 38m](#) kan een officier van justitie een ISD-maatregel eisen. Of een verdachte inderdaad een ISD-maatregel krijgt opgelegd, wordt beoordeeld door de rechter. Alleen een meervoudige kamer (drie rechters) mag over het wel of niet opleggen van een ISD-maatregel beslissen.

2.14 Het toepassen van conservatoir beslag / Aanpak Afpakken

Conservatoir beslag

In het Nederlands recht is een conservatoir beslag een beslaglegging op (een deel van) het vermogen van een schuldenaar ter verzekering van de betaling van een onbetaald gebleven vordering, nog voordat de rechter uitspraak heeft gedaan over de juistheid van die vordering. De toestemming tot het leggen van dit beslag moet door een advocaat namens de schuldeiser aan de beslagrechter, ook wel 'voorzieningenrechter', worden gevraagd. Door het leggen van het beslag ontstaat meer zekerheid dat het beslagen vermogen na de veroordeling van de schuldenaar door de rechter nog ter beschikking staat. De voorzieningenrechter is in Nederland over het algemeen snel geneigd toestemming voor het beslag te verlenen en dat zelfs zonder dat de schuldenaar van het verzoek op de hoogte is of daarover wordt gehoord.

Hoewel het eenvoudig is om een conservatoir beslag te leggen is het niet zonder risico. Als de vordering waarvoor het beslag is gelegd uiteindelijk wordt afgewezen is de beslaglegger aansprakelijk voor de schade die de wederpartij heeft geleden ten gevolge van het beslag.

Conservatoir beslag wordt vaak gebruikt om een minnelijke regeling voor de schuldeiser te forceren. Als de schuldenaar door het beslag ernstig wordt gehinderd, bijvoorbeeld door het beslag op een bankrekening, zal de schuldenaar sneller bereid zijn om tezamen met de schuldeiser buiten de rechter om naar een oplossing te zoeken.

Aanpak afpakken

In het kader van de [aanpak afpakken](#) kan in elke zaak waarvoor een geldboete van de 4^e categorie worden opgelegd én waar een slachtoffer bij betrokken is, door de politie en het OM worden bekeken of conservatoir beslaglegging mogelijk is. Het 'afpakken' van dure goederen kan mogelijk een bijdrage leveren aan het terugdringen van met name het aantal vermogensdelicten.

2.15 Het inzetten van bodycams

Een bodycam is een kleine draagbare camera die vooral wordt gebruikt door politie en andere wetshandhavers. Bodycams worden meestal op de borst, maar soms ook op de schouder of op een helm gedragen. Personen belast met handhaving en toezicht, maar ook andere personen, kunnen worden uitgerust met bodycams.

2.16 Gebruiken databank Camera in beeld

Veel ondernemers gebruiken camera's voor het houden van toezicht en het beveiligen van hun panden en goederen. Ook steeds meer particulieren beveiligen hun eigendommen met camera's. De politie gebruikt in het dagelijks werk vaak camerabeelden om misdaden op te lossen. Om te weten waar camera's geïnstalleerd zijn en wat zij 'zien', maakt de politie gebruik van een databank, genaamd '[Camera in Beeld](#)'. Met deze databank kan de politie nog sneller zien waar in de buurt van een misdaad (bijvoorbeeld een woninginbraak) zich camera's bevinden die mogelijk beelden van de dader hebben. Hierdoor kunnen daders sneller worden gepakt.

2.17 Het inzetten van Live View

Met [Live View](#) kan de meldkamer van de politie rechtstreeks meekijken met de camerabeelden van een openbaar vervoerder. Zo is de politie direct op de hoogte als er een inbraak of als er een overval (of ander gewelddadig delict) wordt gepleegd.

2.18 Het inzetten van Excellent Cameratoezicht

Om verdachten van misdrijven snel op te kunnen sporen en te kunnen vervolgen zijn camerabeelden van groot belang. Meer dan 50% van de beelden kan echter niet door de politie (opsporing) en het OM (vervolg) worden gebruikt. De beelden zijn te slecht van kwaliteit. In het kader van [excellent cameratoezicht](#) zijn negen punten opgesteld, waarmee de kans op geschikte beelden voor heterdaadkracht, opsporing en vervolging wordt vergroot. Met de camera's moeten ook geluiden kunnen worden opgenomen in verband met bewijslast en identificatie door de politie en het COA.

2.19 Het inzetten van camera's in opvanglocaties, winkelgebieden, winkels, woningen en op stations

Algemeen

Camera's worden zowel preventief (als afschrikmiddel) ingezet als ter identificatie (voor het verzamelen van bewijsmateriaal). Cameratoezicht of camerabewaking is het houden van toezicht op een gebouw, gebied of (groepen) mensen met behulp van bewakingscamera's. Opgenomen beelden kunnen door de politie en het OM worden gebruikt voor opsporing en vervolging.

De AP heeft [beleidsregels](#) cameratoezicht gepubliceerd. Deze regels helpen organisaties bij de privacy afweging die zij moeten maken als zij camera's willen inzetten. Cameratoezicht kan een belangrijk middel zijn om eigendommen te beschermen, maar cameratoezicht betekent ook een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen. Organisaties zetten steeds vaker cameratoezicht in en de technische mogelijkheden van camera's worden steeds geavanceerder.

Opvanglocaties

Het COA is verantwoordelijk voor het creëren van een veilige fysieke omgeving. Waar nodig wordt daarbij gebruik gemaakt van cameratoezicht.

Openbare ruimte

Gemeenten mogen camera's op openbare plaatsen hangen om de openbare orde te handhaven. Openbare plaatsen zijn gebieden die voor iedereen toegankelijk zijn, zoals uitgaanscentra, wegen en pleinen. Vervolgens mag de politie de camerabeelden gebruiken om strafbare feiten op te sporen. Er gelden wel enkele [voorwaarden](#) voor het cameratoezicht op openbare plaatsen.

Winkels

Om winkeldieven uit een winkel te kunnen weren, zijn camera's met gezichtsherkenning een goed middel. Hierbij moet wel worden voldaan aan [voorwaarden](#). De AP heeft [beleidsregels](#) opgesteld. In en rond woningen kunnen camera's opgehangen worden om eigendommen te beveiligen en bewoners te beschermen. Zowel organisaties zoals woningbouwverenigingen als particuliere bewoners kunnen besluiten camera's te plaatsen.

Openbaar vervoer

Op dit moment zijn op alle grote en op 30 middelgrote stations camera's geplaatst. Afwegingen daarbij waren verschillende veiligheidscriteria zoals beleving, incidenten, schade en operationele uitdagingen bijvoorbeeld scholen in de buurt. Bij incidenten biedt het extra ogen voor de OV-medewerkers en kunnen de beelden worden gebruikt als bewijs en identificatie. Op elk station waar overlast plaatsvindt en nog geen camera's zijn geplaatst, wordt door het ministerie van Infrastructuur & Waterstaat in overleg met ProRail bezien of camera's geplaatst kunnen worden.

2.20 Het inzetten van noodknop

Vandaag de dag worden helaas steeds meer organisaties geconfronteerd met onveiligheid en/of agressie richting medewerkers. Werkgevers zien de noodzaak, en van hen wordt ook steeds meer verwacht, om een veilige werkomgeving te creëren. In de praktijk blijkt echter dat mensen

het vaak niet zien zitten met “paniekknoppen” te gaan rondlopen; deze zijn niet praktisch, te groot en de batterij is snel leeg. Er zijn ook kleinere noodknopjes die naadloos in de dagelijkse werkzaamheden kunnen worden geïntegreerd.

Voorwaarden die hierbij gelden:

- AVG-proof;
- voldoet aan de hoogste veiligheidsstandaarden;
- is bruikbaar als er ter plaatse geen/onvoldoende (internet)verbinding beschikbaar is.

Alarmopvolging via een Nederlandse meldkamer, die direct kan doormelden naar de politie bij een incident voor prio 1 opvolging (bij noodgevallen). Koppelingen met eigen meldkamers van ondernemers behoren tot de mogelijkheid.

Op internet zijn diverse leveranciers van deze apparatuur te vinden.

2.21 Het voeren van een startgesprek door een organisatie uit de migratieketen (bij een AMV dient het Nidos betrokken te worden)

Doel van het startgesprek is de criminele en/of overlastgevende asielzoeker duidelijk te maken dat is vastgesteld dat hij/zij wordt verdacht van overlastgevend en/of crimineel gedrag en dat van hem/haar wordt verwacht dat dit gedrag zodanig wordt aangepast dat hij/zij geen overlast meer veroorzaakt voor de omgeving. Ook zal aan hem/haar duidelijk worden gemaakt dat hij/zij scherp in de gaten wordt gehouden en dat geen enkele vorm van overlast en/of criminaliteit wordt getolereerd. Tegen eerder gepleegde overlast en/of criminaliteit worden waar mogelijk maatregelen genomen (op basis van hetgeen is bepaald in het LKO. In hetzelfde gesprek is er ook een mogelijkheid om waar nodig hulp te bieden.

Aan het einde van het gesprek wordt eventueel (facultatief), in overleg met het lokaal bestuur, een brief van de lokale burgemeester overhandigd door de gespreksvoerders waarin staat dat betrokkene onder verscherpt toezicht staat. In deze brief wordt schriftelijk bevestigd dat overlastgevend gedrag wordt aangepakt en dat er een zero-tolerancebeleid geldt op de COA-locatie, in het openbaar vervoer en in winkel- en woongebieden.

Van het gesprek wordt een kort verslag gemaakt (wie waren er aanwezig, wat is afgesproken en zijn er nog bijzonderheden) dat wordt gedeeld met het LKO.

[Voorbeeldbrief 1: zonder opsomming van verdenkingen](#)

[Voorbeeldbrief 2: met opsomming van verdenkingen](#)

2.22 Het versneld afdoen van de asielaanvraag

Bij aanhoudend crimineel en/of overlastgevend gedrag kan de IND de asielprocedure van de betreffende asielzoeker prioriteren. Een verzoek hiertoe kan worden gedaan via de IND-medewerker die betrokken is in het LKO. Bij voorkeur wordt bij dit verzoek aangegeven waaruit het crimineel gedrag/de overlast bestaat zodat een goede inschatting kan worden gemaakt van de noodzaak om de procedure te versnellen.

2.23 Het opleggen van een gebiedsverbod

Optie 1

Op basis van de APV kan een burgemeester een gebiedsverbod opleggen aan een overlastgever die de openbare orde (ernstig) heeft verstoord, waardoor hij gedurende een bepaalde periode niet in het door de burgemeester aangewezen gebied mag komen. Bij het opleggen van een gebiedsverbod is het raadzaam om contact te zoeken met een gemeente die al ervaring heeft opgedaan met het hanteren van dit middel. Ook is het raadzaam om vooraf te overleggen met het openbaar ministerie. Zij zullen immers moeten vervolgen indien de persoon het verbod overtreedt.

Bij winkeldiefstal wordt door een aantal burgemeesters standaard een gebiedsverbod afgegeven voor 24 uur. Gedurende deze tijd mag een winkeldief zich niet in het winkelgebied ophouden. Overtreding van dit verbod, resulteert in een misdrijf, te weten huisvredebreuk. Hierop kan de politie handhaven.

Zie [Gemeentewet](#) (artikel 172a), de APV van de betreffende gemeente en de eventuele beleidsregel wijkverbod van de betreffende gemeente. Als het probleem structureel is, dan moet een bepaling worden opgenomen in de APV.

Optie 2

Wanneer er sprake is van een persoon die herhaaldelijk individueel of groepsgewijs de openbare orde heeft verstoord of die bij groepsgewijze verstoring van de openbare orde een leidende rol heeft gehad, kan op basis van de wet MBVEO een lang gebiedsverbod worden opgelegd. Dit is mogelijk wanneer er ernstige vrees voor verdere verstoring bestaat. Dit geldt ook voor *first offenders*. Het gebiedsverbod kan worden gecombineerd met een meldplicht of een groepsverbod.

Enkele voorbeelden van gebiedsverboden:

Beleidsregel gebiedsontzegging gemeente Epe

Beleidsregel gebiedsontzegging gemeente Almere

[Toelichting CCV op gebiedsverbod](#)

[Voorbeeld mandaatbesluit gemeente Cranendonck](#)

2.24 Het instellen van een samenscholingsverbod/groepsverbod

APV-bepalingen ter handhaving van de openbare orde zijn voorschriften die voor iedereen gelden en hebben betrekking op verschillende situaties. De meeste regels zijn directe gebod- en verbodsbepalingen, maar een aantal van de APV-bepalingen geeft de burgemeester bevoegdheden om in voorkomende gevallen in te kunnen zetten om de openbare orde te handhaven. In de model-APV van de VNG betreft dat samenscholing, hinderlijk gedrag, evenementen, openbare inrichtingen, horeca, speelgelegenheden, gevaarlijke honden, open vuur stoken, gebiedsontzeggingen, en prostitutie.

Zie de APV van de betreffende gemeente.

2.25 Het opleggen van een meldplicht

Op grond van de Gemeentewet kan de burgemeester een meldplicht (wel of niet meerdere malen of vanaf bepaalde plaatsen, wel of niet in de gemeente gelegen) gedurende een langere periode opleggen aan personen die de openbare orde (ernstig) hebben verstoord.

Zie Gemeentewet (artikel 172a). Het is raadzaam de plaatselijke APV te raadplegen, omdat daarin de bevoegdheid van art 172a Gemeentewet in beperkte vorm kan zijn opgenomen. Het CCV heeft op haar website een [toelichting](#) op de meldplicht gegeven.

2.26 Gedragsaanwijzing door de officier van justitie

De officier van justitie kan een [gedragsaanwijzing](#) opleggen aan verdachten van strafbare feiten waarmee de openbare orde in het geding was. Deze gedragsaanwijzing betreft een gebiedsverbod, een contactverbod en een mogelijke meldplicht. De burgemeester kan niet aan iemand voor hetzelfde gebied een gebiedsverbod opleggen als al een gedragsaanwijzing van de officier van justitie voor betrokkene geldt.

2.27 Het invoeren van een alcoholverbod

In de APV kan worden opgenomen dat in een nader aan te wijzen gebied binnen de gemeente een alcoholverbod geldt. Op grond hiervan kan worden opgetreden tegen alcoholmisbruik en kan overlast als gevolg van alcoholmisbruik worden voorkomen.

Zie APV van de betreffende gemeente.

2.28 Top X aanpak

Maandelijks wordt door het ministerie van Justitie en Veiligheid een landelijke lijst opgesteld met de zwaarste groep overlastgevende en/of criminele asielzoekers. Deze lijst wordt opgesteld op basis van gegevens van de politie en het COA, waarbij de volgende criteria worden gehanteerd:

Een asielzoeker wordt geselecteerd voor de Top X lijst als hij of zij binnen de bezetting van het COA valt op de eerste dag van deze maand en daarnaast aan één of meer van onderstaande criteria voldoet:

- is 'veelpleger' door in de afgelopen drie jaar vijf of meer registraties van verdenkingen van misdrijven of overtredingen op naam gekregen te hebben in de Basisvoorziening Handhaving (BVH);
- heeft in de afgelopen drie jaar één of meer registraties in de BVH van verdenkingen van misdrijven met een grote impact op zijn/haar naam staan. Dit zijn misdrijven in de categorieën: geweld, overvallen, straatroof, woninginbraak, moord, afpersing en zedenmisdrijven;
- heeft in de afgelopen drie jaar één of meer registraties van verdenkingen van geweldsmisdrijven tegen ambtenaren met een VPT;
- komt voor op de COA-lijst. Hiervoor dient een persoon aan de volgende criteria te voldoen: de afgelopen 12 maanden betrokken geweest bij vijf of meer incidenten agressie en geweld tegen personen (non-verbaal, verbaal, fysiek) op COA-locaties, of aangedragen door locaties omdat het gedrag als overlastgevend wordt ervaren en waarbij sprake is van (zeer) grote impact op medewerkers, medebewoners en/of omgeving.

¹ De ten behoeve van de Top-x gebruikte definitie van 'veelpleger' wijkt af van de wettelijke uitleg van 'veelpleger' in de OM "Richtlijn voor strafvordering bij meerderjarige veelplegers (in het bijzonder de vordering van de ISD-maatregel bij stelselmatige daders)", zie ook <https://wetten.overheid.nl/BWBR0034381/2014-01-01>.

De aanpak

De Top X aanpak is een van de instrumenten om gedrag van criminele en/of overlastgevende asielzoekers aan te pakken². Bij deze aanpak krijgen de personen die op de Top X lijst staan extra aandacht van alle betrokken partijen. Aan hen wordt duidelijk gemaakt dat hun criminele en/of overlastgevende gedrag in Nederland niet wordt getolereerd. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het brede palet aan maatregelen dat voorhanden is bij de aanpak van criminele en/of overlastgevende asielzoekers. Dit omvat onder andere het strak handhaven van de huisregels en het opleggen van maatregelen op de opvanglocaties, vreemdelingrechtelijke maatregelen en andere bestuursrechtelijke maatregelen, het handhaven van de openbare orde buiten de opvanglocaties (met name in het openbaar vervoer en in woon- en winkelgebieden) en strafrechtelijke vervolging wanneer dit aan de orde is. Dit vereist een goede samenwerking tussen de migratieketen, de gemeente, de politie en het openbaar ministerie. Het doorbreken van crimineel en/of overlastgevend gedrag vraagt om maatwerk. Hierbij is een grote rol weggelegd voor de Lokale Keten Overleggen die gekoppeld zijn aan COA-opvanglocaties en structureel samenkomen om de strategie in diverse casuïstiek te bepalen, ook van overlastgevende vreemdelingen. Zij besluiten welke personen op de Top X lijst daadwerkelijk in aanmerking komen voor de Top X aanpak.

Doel Top X aanpak

Het doel van de Top X aanpak is een individuele aanpak van de meest hardnekkige overlastgevende en criminele asielzoekers die voorkomen op de Top X lijst. De aanpak bestaat uit het treffen van bestuursrechtelijke (inclusief vreemdelingrechtelijke) en/of strafrechtelijke maatregelen waarbij op lokaal niveau door diverse betrokken organisaties, wordt bekeken welke personen op de lijst daadwerkelijk onder verscherpt toezicht komen te staan en onderworpen worden aan passende maatregelen.

Uitrol Top X aanpak

Begin 2020 is in Noord-Nederland gestart met de Top X aanpak. Op 1 mei 2020 is de Top X aanpak overal in Nederland ingevoerd.

² Opgemerkt wordt dat niet alleen overlastgevende en /of criminele asielzoekers van de Top X lijst worden aangepakt. Asielzoekers die niet op deze lijst staan maar die ook verantwoordelijk zijn voor overlast en/of strafbare feiten plegen, worden eveneens door de vreemdelingen- en/of strafrechtketen aangepakt. De hiervoor beschikbare maatregelen staan opgenomen in de [Quick Reference Card](#).

3

Maatregelen tegen overlast binnen de opvanglocaties

Overlast en criminaliteit op opvanglocaties van het COA raakt in eerste instantie vooral de bewoners en medewerkers van deze locaties. In dit hoofdstuk volgt een opsomming van mogelijke COA-maatregelen bij de aanpak ervan. Gestart wordt met een interventietabel waarin een algemeen overzicht is gegeven van de te nemen maatregelen bij overlast/criminaliteit op de opvanglocaties. Aanvullend wordt ingegaan op een aantal gezamenlijk te nemen maatregelen, gevolgd door een opsomming van per organisatie te nemen specifieke maatregelen.

3.1 Het uitleggen van huisregels

Binnen vijf dagen na aankomst op locatie voert het COA een gesprek met een bewoner. Hierin wordt uitgelegd wat de [huisregels](#) zijn, welke rechten en plichten de bewoner heeft en welke brandveiligheidseisen op de locatie gelden. Op de COL wordt de uitleg mondeling gegeven. Op de POL en de VBL wordt een folder meegegeven met de gedrags- en huisregels en de consequenties die gelden als iemand zich niet aan deze regels houdt.

3.2 Gezamenlijke aanpak voor individu of groep bespreken in ketenbrede overleggen zoals het LKO, het RAO en (AMV) MDO

Als een asielzoeker of een groep asielzoekers (structureel) overlast pleegt en/of crimineel gedrag vertoont binnen de opvanglocatie, is dat reden om de betrokkene(n) te agenderen voor de bestaande overleggremia binnen de migratieketen. Insteek is om in deze gremia gezamenlijk een integrale aanpak te bespreken. Voor AMV geldt dat ieder persoon wordt besproken in het AMV MDO, ongeacht of er sprake is van eventuele gedragsproblematiek. Indien er sprake is van gedragsproblematiek, worden AMV in het individueel casuoverleg besproken. Welke partijen hieraan deelnemen is afhankelijk van de aard van de problematiek.

3.3 Inzet multidisciplinair team

Op het aanmeldcentrum in Ter Apel is een multidisciplinair team opgericht bestaande uit medewerkers van het COA, de DT&V, de IND en de politie. Dit team verzorgt onder meer de in bewaring stellingen van Dublinclaimanten die zich, na Met Onbekende Bestemming te zijn vertrokken, weer melden in Ter Apel voor de asielpcedure. Het team heeft daarnaast ook de opdracht gekregen om gezamenlijk te bezien welke andere snelle slagen zij kunnen maken om misbruik van de asielpcedure tegen te gaan.

3.4 Inrichten team collegiale opvang

Op een COA-opvanglocatie kan een Team Collegiale Opvang (TCO) worden ingericht. Het betreft een team bestaande uit intern opgeleide collega's die nazorg leveren na impactvolle incidenten.

3.5 Voorlichting op locatie over verslaving

Op COA-opvanglocaties loopt een project met verslavings-experts. Dit project bevindt zich bij het samenstellen van deze toolbox in de beginfase. Voorlichting kan worden georganiseerd in samenwerking met de GGD.

3.6 Bijhouden bewonersdossier

Elk incident en bijbehorende maatregel wordt geregistreerd in het bewonersdossier in IBIS.

3.7 Beveiliging

Op locaties waar relatief veel overlast wordt ervaren, kan worden overgegaan tot de inzet van zwaarder opgeleide beveiligers. Afhankelijk van de situatie kunnen verschillende soorten beveiliging worden ingezet:

Individuele (object)beveiligers

Geüniformeerde beveiligingsmedewerkers die met name de volgende werkzaamheden uitvoeren/preventief aanwezig zijn:

- veiligheid verhogen op locatie door te observeren, signaleren, alarmeren en rapporteren van onveilige situaties in het algemeen;
- controle-, brand- en sluitrondes op het terrein en in het gebouw;
- tegengaan van ongecontroleerd in- en uitgaand personen- en goederenverkeer;

- ondersteunende taken ten behoeve van logistieke bedrijfsprocessen zoals receptie- en telefoontaken;
- mede invulling geven aan de uitvoering van het Bedrijfsnoodplan waaronder BHV-taken.

Intern Bijstandsteam (IBT)

Team op de fiets, opereert informatie-gestuurd. Eerste (quick) response, waarneming, acute interventie, staat onder leiding van en rapporteert aan de ondersteuningscoördinator.

Intern Bijstandsteam (IBT) inzet te voet

Gebiedsgebonden Respons team. Opereert informatie gestuurd, *first- of second response*, geplande bijstand in conflictsituaties, staat onder leiding van en rapporteert aan de ondersteuningscoördinator.

3.8 Kamercontroles

Het COA mag de kamer van een bewoner betreden wanneer sprake is van veiligheidsrisico's.

3.9 Het opleggen van een time-out maatregel

Een *time-out* maatregel kan door het COA worden opgelegd na een incident met (zeer) grote impact, zoals agressie en geweld tegen COA-medewerkers of andere azc-bewoners. De overlastgevende persoon wordt hierbij tijdelijk apart gezet in een sobere *time-out* voorziening op de COA opvanglocatie. Betrokkene krijgt geen leefgeld, maar wordt in natura ondersteund en er kan extra beveiliging worden ingezet. Na afloop van de *time-out* maatregel kan betrokkene terug naar het asielzoekerscentrum of wordt, indien nodig, overgeplaatst. Stelselmatige overlastgevers kunnen naar de Handhaving- en Toezichtlocatie in Hoogeveen worden overgeplaatst.

3.10 Plaatsing in de Handhaving- en Toezichtslocatie (HTL, maatregel kan enkel in overleg met Nidos worden opgelegd aan AMV)

Onder bepaalde voorwaarden kunnen criminele en/of overlastgevende asielzoekers worden geplaatst in de HTL. Wanneer een vreemdeling vanuit een reguliere COA-opvanglocatie wordt overgeplaatst naar de HTL, dan wordt een vrijheidsbeperkende maatregel opgelegd door de ketenpartner in wiens caseload de vreemdeling zit

(IND, DT&V of AVIM) op grond van artikel 56 Vw. De werkwijze hiervoor staat beschreven in de ketenbrede werkinstructie HTL.

3.11 Groepen uit elkaar halen

Wanneer overlast wordt veroorzaakt door een groep criminele en/of overlastgevende asielzoekers op- of rondom een bepaalde opvanglocatie, kan deze groep uit elkaar worden gehaald. De criminele en/of overlastgevende asielzoekers kunnen in dit geval naar andere opvanglocaties worden overgeplaatst.

3.12 Maatregelenbeleid inclusief Reglement onthouden verstrekkingen

In COA-opvanglocaties gelden [huisregels](#) en regels voor veilig samenleven op een COA-locatie. Deze regels worden aangeboden in de verschillende moedertalen van de bewoners. Wanneer bewoners de regels overtreden, volgen maatregelen. Deze variëren van het voeren van een correctiegesprek tot het inhouden van [verstrekkingen](#).

3.13 Onderzoek kleding, lichaam, bagage

Met het oog op de veiligheid mag de AVIM op grond van Artikel 55 Vw 2000 onderzoek verrichten aan de kleding of het lichaam van de vreemdeling en/of zijn bagage onderzoeken. Het doorzoeken moet verband houden met de veiligheid op de COA-opvanglocatie.

3.14 Opleggen van vrijheidsbeperkende maatregel (gebiedsgebod)

In het belang van de openbare orde of de nationale veiligheid is het voor de IND, de DT&V en de AVIM mogelijk om de vrijheid van een vreemdeling te beperken (Art. 56 Vw 2000).

3.15 Opleggen van vrijheidsontnemende maatregel (inbewaringstelling (IBS))

Indien een vreemdeling niet meewerkt aan vertrek en de kans aannemelijk wordt geacht dat betrokkene zich aan het toezicht zal onttrekken kunnen de DT&V en de AVIM, ten behoeve van van uitzetting, de vrijheid van de vreemdeling ontnemen/de vreemdeling in vreemdelingenbewaring plaatsen (Art. 59 Vw 2000).

3.16 Toepassen strafbepaling

Bij overtredingen van bepaalde artikelen van de Vreemdelingenwet kunnen op grond van Art. 108 Vw 2000 geldboetes of hechtenis aan de vreemdeling worden opgelegd.

3.17 Prioriteren/versnellen van de beroepsprocedure

In individuele zaken van overlastgevende en/of criminele asielzoekers kan de IND worden gevraagd om de asielprocedure te versnellen/prioriteren of, als er al een beroepsprocedure loopt, de rechtbank te verzoeken deze procedure te prioriteren. Benader hiervoor de IND-medewerker die in het betreffende LKO deelneemt.

3.18 Prioritering vertrektraject en/of opleggen vrijheidsbeperkende of ontnemende maatregel

De overlastgever wordt door diverse partijen in de migratieketen gevolgd en iedere geconstateerde misstap heeft consequenties in de vorm van interventies. Zo geeft DT&V- in het geval dat de overlastgever dient terug te keren naar land van herkomst of moet worden overgedragen naar een andere lidstaat -in het kader van de Dublinverordening- prioriteit aan het vertrektraject (i.s.m. de benodigde partijen). Daarmee kan gelijk na afdoening van de aanvraag door de IND worden aangevangen met het vertrektraject. Dit begint met de vaststelling van de nationaliteit en het verkrijgen van een (vervangend) reisdocument. Hierbij moet echter wel rekening worden gehouden met het feit dat in veel gevallen beroep en voorlopige voorziening in Nederland mag worden afgewacht. Dan kunnen geen onomkeerbare vertrekhandelingen worden uitgevoerd. Daarnaast is terugkeer een complex proces. Het hangt af van de medewerking van de vreemdeling, van de landen van herkomst, van de stand van zaken in de procedure en de overige omstandigheden (bijvoorbeeld: medisch, AMV).

De DT&V kan in overleg met de verschillende ketenpartners op de daartoe aangewezen COA-opvanglocaties een vrijheidsbeperkende maatregel 56 Vw 2000 opleggen aan de vreemdeling. Daarnaast is een aantal medewerkers van de DT&V bevoegd om vreemdelingen in bewaring te stellen op grond van artikel 59 Vw 2000.

3.19 Perspectief Opvang Nidos (PON) voor AMV

In de PON wordt door intensieve begeleiding gewerkt aan verbetering van het gedrag. Er kunnen maximaal twaalf overlastgevende AMV's worden geplaatst. Het COA beslist welke AMV voor plaatsing in de pilot in aanmerking komen. Dit gebeurt taltijd in overleg met Nidos. Dit is het geval als het maatregelenbeleid van COA (o.a. op basis van het Reglement onthouden verstrekkingen; zie 3.12) niet tot de gewenste gedragsverbetering leidt/onvoldoende effect heeft. De pilot is begin dit jaar verlengd tot december 2020. Momenteel vinden gesprekken plaats over de mogelijkheden voor een structureel alternatief voor de PON.

4

Maatregelen tegen overlast in het Openbaar Vervoer

Binnen het openbaar vervoer zijn vooral zwartrijden of onderhandelen over de prijs van de rit en het niet opvolgen van aanwijzingen van het OV-personeel door asielzoekers problematisch. Daarnaast komt het voor dat er agressie, bedreiging en geweld tegen het rijdend en toezichthoudend personeel wordt gebruikt.

Deze problemen spelen op verschillende locaties in het land en in verschillende vervoersmodaliteiten op verschillende trajecten van het openbaar vervoer.

In de aanpak van criminele en/of overlastgevende asielzoekers wordt door het ministerie van Justitie en Veiligheid nauw samengewerkt met vervoerders en vindt regelmatig afstemming plaats met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

4.1 Inzet- en handhaving van huisregels

Iedere onderneming mag binnen de grenzen van de wet zijn eigen regels bepalen. Dan moeten er wel huis- en reisregels zijn gemaakt. Deze huis- en reisregels moeten zijn opgenomen in een huishoudelijk reglement. Het reglement moet zichtbaar bij de ingang van de stations/ vervoermiddelen zijn opgehangen. Zodra de reiziger het station of voertuig betreedt, accepteert hij/zij stilzwijgend

de regels. Huis- en reisregels hebben een preventieve werking en zijn de eerste bescherming tegen ongewenst gedrag van de reiziger. Bij een overtreding kan het vervoerbewijs worden ingenomen en kan de toegang tot het OV worden ontzegd. De openbaar vervoerder dient met het personeel afspraken te maken over hoe om te gaan met overtredingen van de huis- en reisregels.

Als de reiziger na herhaaldelijk verzoek weigert het vervoermiddel of het station te verlaten, kan de politie worden gebeld (0900-8844). Indien sprake is van spoed dient het alarmnummer 112 te worden gebeld.

Indien wenselijk kunnen openbaar vervoerders de samenwerking met het COA opzoeken. Zo kan door het COA in verschillende talen worden uitgelegd wat de gevolgen zijn van zwartrijden en het veroorzaken van overlast in het openbaar vervoer, bijvoorbeeld via posters of mycoa.

4.2 Convenant OV – politie

In een aantal politie-eenheden is een [convenant of arrangement met het OV](#) afgesloten over de inzet van expertise en het gezamenlijk optreden met als doel een veiliger openbaar vervoer. Belangrijk is om landelijk dezelfde werkwijze te hanteren. Dit levert een uniforme

landelijke werkwijze, waardoor continuïteit van afspraken en doorontwikkeling van behaalde resultaten kunnen leiden tot meer succes.

4.3 Landelijk convenant Sociale Veiligheid

Sociale onveiligheid is een maatschappelijk probleem dat zich zowel in het openbaar vervoer als in de openbare ruimte manifesteert en vraagt om samenwerking tussen alle betrokken partijen. Op korte termijn zullen alle participanten in het OV een handtekening zetten onder het landelijk Convenant Sociale Veiligheid 2020-2025. Partijen verbinden zich aan:

- bevorderen van de samenwerking;
- kennisuitwisseling;
- informatiedeling;
- innovatie.

4.4 Het opleggen van een reisverbod

De mogelijkheid een verbod op te leggen bestaat sinds 2001 op basis van de Wet Personenvervoer 2000. Sinds 2012 is het overtreden van het reisverbod strafbaar gesteld en kan worden gesproken van het reisverbod zoals dat nu bekend is.

Bij het opleggen van een reisverbod is veelal sprake van maatwerk en een flexibele toepassing. De vervoerders bepalen zelf – binnen de reikwijdte van het wettelijke landelijke kader – welke criteria zij hanteren voor de toepassing van het reisverbod. Een reisverbod kan worden opgelegd bij een A of B-incident. De openbaar vervoerders maken daarbij gebruik van de leidraad voor het opleggen van reis- en verblijfsverboden (hierna: de leidraad). De leidraad is op verzoek van en in nauwe samenwerking met de openbaar vervoerders en de politie opgesteld door het CVOM en op 1 juni 2015 vastgesteld.

Het opleggen en handhaven van de maatregel 'reisverbod' vraagt de nodige investeringen, onder andere qua tijd, dossieropbouw, registratie en borging. Verder vereist werken met het reisverbod een goede ketensamenwerking op zowel lokaal- als landelijk niveau. De leidraad stelt voorwaarden aan het opleggen van een reisverbod in het kader van de juridisch haalbaarheid. Het opgelegde reisverbod wordt met het oog op proportionaliteit beperkt in tijd, omvang en plaats en beperkt zich in beginsel tot het traject of gebied waar de overlast heeft plaatsgevonden. Een dergelijke beperking wordt door de rechter getoetst.

[Leidraad voor het opleggen van reis- en verblijfsverboden](#)

4.5 Het opleggen van een verblijfsverbod

Geweldplegers, zakkenrollers, winkeldieven, drugsgebruikers en andere overlastveroorzakers in het OV kunnen niet alleen een boete, maar ook een verblijfsverbod opgelegd krijgen. Overlastgevers met een verblijfsverbod mogen een station voor een bepaalde tijd niet betreden, ook als zij helemaal niet van plan zijn met het OV te reizen. Stationsvoorzieningen, zoals perrons, trappen, tunnels en liften, zijn eveneens verboden terrein voor personen met een verblijfsverbod.

In de leidraad staan richtlijnen voor het opleggen en handhaven van het verblijfsverbod. Zo staat er dat als een vervoerder wil overgaan tot het opleggen van een verblijfsverbod, daartoe een plan van aanpak moet worden gemaakt dat mede afgestemd dient te worden met het lokale bestuur, de politie en het OM. Per reisverbod wordt er een plan van aanpak opgesteld door de openbaar vervoerders.

4.6 Het inzetten van camera's

Op dit moment zijn op alle grote en op 30 middelgrote stations camera's geplaatst. Afwegingen daarbij waren verschillende veiligheidscriteria zoals beleving, incidenten, schade en operationele uitdagingen bijvoorbeeld scholen in de buurt. Bij incidenten biedt het extra ogen voor de OV-medewerkers en kunnen de beelden worden gebruikt als bewijs en identificatie. Op elk station waar overlast plaatsvindt en nog geen camera's zijn geplaatst, wordt door het ministerie van Infrastructuur & Waterstaat in overleg met ProRail bezien of camera's geplaatst kunnen worden.

4.7 Het plaatsen van toegangspoortjes

De OV-chipkaart en de OV-toegangspoorten zijn belangrijke middelen om tot een sociaal veiliger openbaar vervoer te komen. Door op trajecten waar veel overlast wordt ervaren toegangspoortjes te plaatsen kan overlast worden ingeperkt. Het plaatsen van deze poortjes is kostbaar en vergt een investering.

4.8 Aantal keren uitstel van betaling terugbrengen en eerder overgaan tot reisverbod

De boete bij zwartrijden in het openbaar vervoer bedraagt €50, boven op de kosten van een kaartje voor het

openbaar vervoer. Het boetebedrag van €50 is een besluit van de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat. Deze boete is gelijk voor alle vormen van openbaar vervoer: bus, tram, metro en trein. De administratiekosten bedragen € 15. Wanneer de boete niet contant kan worden betaald, kan de conducteur of Veiligheid en Service medewerker uitstel van betaling verlenen. Hiervoor moet de zwartrijder zich wel kunnen legitimeren. Wanneer dit niet mogelijk is, maakt de conducteur of Veiligheid en Service medewerker een proces-verbaal op. De politie kan er ook aan te pas komen om de identiteit van de zwartrijder te onderzoeken. Na 14 dagen volgt een herinnering en na 28 dagen een aanmaning. Dan wordt de overtreding ook een zaak van justitie. Op dag 42 wordt de vordering overgedragen aan een incassobureau en het CJIB.

4.9 Melden doen van (structurele) overlast op bepaalde haltes of stations

Wanneer chauffeurs/conducteurs overlast ervaren van bewoners van een COA-opvanglocatie op bepaalde haltes of stations, kan melding worden gedaan bij de politie. Indien de overlast structureel is, kan de betreffende openbaar vervoerder met het lokale bestuur en het COA in gesprek gaan over een oplossing voor de overlast.

4.10 Het organiseren van bijeenkomsten voor medewerkers van het openbaar vervoer

In aanvulling op de periodieke enquêtes, verdient het voor openbaar vervoerder aanbeveling om zo vaak als nodig bijeenkomsten te organiseren met hun medewerkers om te vragen naar de ervaringen en de hieruit voortkomende actiepunten zo snel mogelijk uit te werken en te implementeren.

4.11 Het inzetten van extra toezichthoudend personeel

Een aantal openbaar vervoerders zet extra toezichthoudend personeel in om het gedrag van de overlastplegers te beïnvloeden. Het toezichthoudend personeel voert bovenmatig veel en dagelijks controles uit op specifieke lijnen.

5

Maatregelen tegen overlast in winkelgebieden

Overlast door asielzoekers in het winkelgebied tast de veiligheidsbeleving van ondernemers, personeel en winkelend publiek aan. Neveneffect kan zijn dat een kleine groep criminele en/of overlastgevende asielzoekers beeldbepalend is in de opinievorming over asielzoekers in zijn algemeen. In de aanpak van deze overlast hebben zowel de ondernemers als de overheid een rol. Hieronder volgt een opsomming van mogelijk te nemen maatregelen.

5.1 Uitleggen van huisregels

Iedere winkel mag binnen de grenzen van de wet zijn eigen regels bepalen. Dan moeten er wel huisregels zijn gemaakt. Deze huisregels moeten zijn opgenomen in een huishoudelijk reglement. Het reglement moet zichtbaar bij de ingang van de winkel zijn opgehangen. De winkelregels vormen een afspraak tussen de winkelbezoeker en de winkelier. Zodra de winkelbezoeker naar binnen loopt, accepteert hij/zij stilzwijgend de opgehangen regels. Huisregels hebben een preventieve werking en zijn de eerste bescherming tegen ongewenst gedrag van de winkelbezoeker. De winkeleigenaar moet met winkelpersoneel afspreken hoe om te gaan met overtredingen van de huisregels. Als een winkelbezoeker wordt aangesproken over de regels en de winkelbezoeker zijn gedrag niet wil aanpassen, moet hij/zij worden verzocht de winkel te

verlaten. Als de winkelbezoeker na herhaaldelijk verzoek weigert de winkel te verlaten, kan contact worden opgenomen met de politie via 0900-8844 in verband met huisvredebreuk. Indien sprake is van spoed, dient het alarmnummer 112 te worden gebeld.

Voorbeelden van huisregels in diverse talen:

[Huisregels – Albanees](#)

[Huisregels – Arabisch](#)

[Huisregels – Engels](#)

[Huisregels – Georgisch](#)

[Huisregels – Nederlands](#)

[Huisregels – Russisch](#)

5.2 Keurmerk Veilig Ondernemen

Een onveilige omgeving zorgt voor veel schade en overlast en kan de bedrijfsvoering behoorlijk in de weg zitten. Om een veilige bedrijfsomgeving te waarborgen, is het [Keurmerk Veilig Ondernemen \(KVO\)](#) ontwikkeld. Ondernemers in winkelgebieden en bedrijventerreinen kunnen het niet alleen. Gemeente, politie en brandweer ook niet. Het KVO helpt de betrokken partijen gezamenlijk afspraken te maken om overlast, criminaliteit en onderhoud aan te pakken. De veiligheidsproblemen worden in kaart gebracht, oplossingen gezocht en maatregelen genomen.

5.3 Pop-up-pand (front office)

Een van de maatregelen om bewoners en winkeliers te laten zien dat de overheid inzet op de aanpak van overlastgevende en/of criminele asielzoekers, is het openen van een locatie middenin het winkelgebied, zodat de overheid zichtbaar aanwezig is. In dit gebouw kunnen politiemedewerkers, boa's, beveiligers, ambtenaren van de gemeente en ketenmariniers elkaar treffen en gesprekken voeren met ondernemers en bewoners uit het gebied.

Een dergelijk gebouw zal niet permanent geopend zijn, maar wel zullen partijen te allen tijde bereikbaar zijn. Aan de buitenzijde wordt duidelijk zichtbaar aangegeven welke partijen het gebouw gebruiken. Er kan ook worden gedacht aan het houden van spreekuren in deze locatie.

5.4 Aangifte-app

De [310 App](#) is een gebruiksvriendelijk online portaal voor ondernemers, wanneer zij benadeelde zijn van een winkeldiefstal waarbij een of meerdere verdachten op heterdaad zijn aangehouden. De 310 App zorgt ervoor dat een winkeldiefstal op een duidelijke en eenvoudige manier kan worden afgehandeld.

De app is te downloaden via de appstore en kan uitsluitend in werking worden gesteld wanneer het winkelcentrum en de verantwoordelijke personen (bedrijfsleiders en/of beveiligers) zijn aangemeld in de backend. Ook de in het winkelcentrum aanwezige winkels moeten worden ingevoerd in het systeem. Met de 310 Winkel-app kunnen alle administratieve handelingen rondom de aanhouding in ongeveer 30 minuten worden afgerond. Aan het einde van het gebruik controleert de politie de gegevens en worden de formulieren als pdf-bestand verstuurd naar de verschillende belanghebbenden. De netto tijdsbesparing bedraagt hierdoor zo'n 60 minuten en de bereidheid tot het doen van aangifte neemt aantoonbaar toe.

De brieven die de 310 app vervaardigt zijn:

- het geven van een waarschuwing winkelverbod;
- het uitreiken van een winkelverbod;
- schade verhalen door middel van de overlastdonatie van de SODA;
- winkelontzegging uitreiken;
- het uitreiken van een overtreding winkelverbod;
- de strafrechtelijke aangifte (proces-verbaal).

5.5 (Collectief) winkelverbod/ontzegging

Het is mogelijk iemand een winkelontzegging op te leggen. Een ondernemer bepaalt zelf voor welke vormen van overlast of welke strafbare feiten een winkelverbod wordt uitreikt. Er mag daarbij niet worden gediscrimineerd. Overlastplegers of criminelen met een winkelverbod mogen dan voor een bepaalde tijd (maximaal een jaar) niet meer in de winkel komen, waar het verbod is uitgereikt.

Het is ook mogelijk om met meerdere winkeliers samen een collectieve winkelontzegging te geven. Als één van de bij het collectief aangesloten ondernemers een collectief winkelverbod oplegt, dan geldt het verbod ook uit naam van alle andere aangesloten ondernemers. Zodra de betreffende persoon dan toch (een van) de winkel(s) betreedt, is er sprake van huisvredebreuk. Dit is een strafbaar feit en dus kan de persoon in kwestie opgepakt worden.

Om te starten met een collectief winkelverbod moet aan een aantal [eisen](#) worden voldaan in verband met de privacy van de betrokkenen.

Voor meer informatie zie:

[Protocol collectief winkelverbod](#)

[Informatie rondom \(collectief\) winkelverbod](#)

5.6 WhatsApp groep

Winkeliers kunnen een WhatsApp groep starten om elkaar in korte tijd te waarschuwen over actieve overlastgevers/winkeldieven. WhatsApp alert groepen zijn bedoeld als alarmsysteem. Om ervoor te zorgen dat iedereen de WhatsApp groepen goed gebruikt, zijn er aan deelname [spelregels](#) verbonden.

5.7 Opstellen en delen van meldkaart

Een meldkaart kan door de winkeliersvereniging worden opgesteld voor winkel gebieden. In een meldkaart wordt informatie verstrekt over contactgegevens van personen en instanties waaraan melding kan worden gedaan van overlastgevend en/of crimineel gedrag.

[Voorbeeld meldkaart](#)

5.8 Het volgen van trainingen en cursussen

Groepstraining veiligheid

Via het CCV is het mogelijk een aantal standaardtrainingen op het gebied van veiligheid en weerbaarheid te volgen. Dit betreft onder andere de [groepstraining veiligheid](#). Soms is er echter sprake van maatwerk. In sommige gevallen komt de aanvraag (gemeente, winkeliersvereniging, en vergelijkbaar) in aanmerking voor subsidie.

Deze subsidie is mogelijk van toepassing wanneer:

- de aanvrager geen commerciële partij is;
- en
- de training valt binnen het domein HIC (high impact crime);

Als bovenstaande voorwaarden van toepassing zijn en het CCV een eigen trainer (zonder acteurs) kan inzetten, zijn er voor de aanvrager geen kosten. Vraag dit altijd na bij het CCV.

360-graden veiligheidstrainingen (online)

Deze trainingen zijn gratis te downloaden via: [360 gradenvideo's](#)

Cursus Mentale Weerbaarheid

Mentale weerbaarheid is het systematisch aanleren van systemen en technieken ter verbetering van de algehele menselijke prestatie en interactie. Dit kan helpen bij het aanspreken van (potentiële) overlastgevers. Er zijn diverse aanbieders op internet te vinden.

Cursus Waarnemen afwijkend gedrag

Het signaleren van en reageren op personen die afwijkend en/of verdacht gedrag vertonen is te trainen. Dit signaleren gebeurt door het vroegtijdig herkennen van kenmerkende gedragingen die kunnen leiden tot incidenten. Als gevolg van het vroegtijdig herkennen kan hierop een interventie plaatsvinden zodat het incident voorkomen of de impact ervan beperkt wordt. De beslissing tot wel of geen interventie vindt plaats na het classificeren van gedrag op basis van een interview of het subtiel uitvergroten van het gedrag ter bevestiging. Er zijn diverse aanbieders op internet te vinden.

5.9 Scans

Winkelscans in het kader van Excellent Cameratoezicht

Om verdachten van misdrijven snel op te kunnen sporen en te kunnen vervolgen zijn camerabeelden van groot belang. Meer dan 50 procent van de beelden kan echter niet door de politie (opsporing) en het Openbaar Ministerie (vervolging) worden gebruikt. De beelden zijn te slecht van kwaliteit. In het kader van excellent cameratoezicht zijn negen punten opgesteld, waarmee de kans op geschikte beelden voor heterdaadkracht, opsporing en vervolging wordt vergroot. Met de camera's moeten ook geluiden kunnen worden opgenomen in verband met bewijslast en identificatie.

Het CCV kan helpen bij het uitvoeren van winkelscans.

Deze winkelscans kunnen worden aangevraagd via de gemeente door bijv. een ondernemersvereniging of een bedrijventerrein bij het CCV.

Scans Veilig Ondernemen

Met deze scan kunnen winkeliers in korte tijd inzicht krijgen in wat zij kunnen ondernemen om de veiligheid te verbeteren en welke aandachtspunten in de organisatie van belang zijn.

Het CCV kan hierover meer informatie geven.

5.10 Gebiedsschouw winkelgebied

Samen met de gemeente en de politie kunnen winkeliers een veiligheidsschouw van hun winkelgebied uitvoeren. Bij deze schouw kijkt ieder vanuit zijn/haar perspectief de omgeving op veiligheidsrisico's, inbraakrisico's, onveilige situaties en kwetsbare plekken. Door samen te schouwen ontstaat een gedeeld beeld van de situatie en kunnen gemeenschappelijke doelen worden opgesteld. Dit moet leiden tot het uitvoeren van maatregelen op de als risico benoemde punten. Alle partijen hebben daarin een eigen verantwoordelijkheid.

6

Maatregelen tegen overlast woongebieden

Overlast van- en criminaliteit door asielzoekers kan ook plaatsvinden in woongebieden. Evenals bij overlast en criminaliteit in het winkelcentrum, tast dit de veiligheidsbeleving van bewoners aan.

6.1 Politiekeurmerk Veilig Wonen

Het Politiekeurmerk Veilig Wonen (PKVW) is een keurmerk voor woningen die voldoen aan de eisen op het gebied van inbraakpreventie en sociale veiligheid. Een inbreker heeft langer de tijd nodig om binnen te komen in een woning die is beveiligd volgens de eisen van het Politiekeurmerk.

Inbreken in een slecht beveiligde woning kost vaak maar 30 seconden. Een inbreker bedenkt zich wel twee keer voordat hij/zij een woning met Politiekeurmerk probeert te betreden. De PKVW-maatregelen zijn van groot belang voor de veiligheid en de veiligheidsbeleving.

Beveiligingsmaatregelen, zoals gecertificeerd hang-en-sluitwerk, goede verlichting en overzicht in de straat, verkleinen de kans dat een inbreker toeslaat in een woning. Andere voorbeelden van preventieve maatregelen zijn deurbel met camera, bewegingsmelder, grindpad en het voorkomen dat een container als trap gebruikt kan worden.

De voordelen van het Politiekeurmerk:

- de kans op een geslaagde inbraak neemt af tot wel 80 procent;
- de complete beveiliging van een woning wordt nagelopen, ook brandveiligheid en verlichting in en om de woning;
- korting op de inboedelverzekering bij meerdere verzekeraars;
- een erkende en betrouwbare PKVW-expert adviseert en voert de beveiligingsmaatregelen uit.

6.2 WhatsApp buurtpreventie

Een bijzonder effectieve, en goedkope manier van inbraakpreventie is de WhatsApp buurtpreventie voor bewoners. De bordjes verschijnen steeds vaker in het straatbeeld, en hoewel de afschrikwaarde van zo'n bordje twijfelachtig is, is het een effectief middel.

Raadpleeg [WABP.nl](https://www.wabp.nl) om te zien of er een initiatief in de buurt is.

6.3 Opstellen en delen van meldkaart

Een [meldkaart](#) kan door de bewonersvereniging worden opgesteld voor woongebieden. In een meldkaart wordt informatie verstrekt over contactgegevens van personen en instanties waaraan melding kan worden gedaan van overlastgevend en/of crimineel gedrag.

6.4 Gebiedsschouw woongebied

Samen met de gemeente, politie en evt. de woningcorporatie kunnen bewoners een veiligheidsschouw van hun wijk laten uitvoeren. Bij deze schouw bekijkt ieder vanuit zijn/haar perspectief de omgeving op veiligheidsrisico's, inbraakrisico's, onveilige situaties en kwetsbare plekken. Door samen te schouwen ontstaat een gedeeld beeld van de situatie en kunnen gemeenschappelijke doelen worden opgesteld. Dit moet leiden tot het uitvoeren van maatregelen op de als risico benoemde punten. Alle partijen hebben daarin een eigen verantwoordelijkheid.

Deze Toolbox is tot stand gekomen met medewerking van:

- Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
- Immigratie & Naturalisatiedienst
- Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid
- Dienst Terugkeer & Vertrek
- Openbaar Ministerie
- Politie
- Nidos
- Service Organisatie Directe Aansprakelijkheidstelling
- Nederlandse Spoorwegen
- ARRIVA

Dit is een uitgave van

Ministerie van Justitie en Veiligheid
DG Migratie
Directie Migratiebeleid
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Contact over de maatregelen in de Toolbox:
ketenmariniers@minjenv.nl